

Beeldend onderwijs

Eva Prins

Het stimuleren van goed beeldend onderwijs op basisscholen. Dat is de missie én passie van Mech Benjaminsen, docent kunst en cultuur en beeldende vorming aan de Pabo Hogeschool Domstad in Utrecht. Met haar man en twee collega's nam ze daarom het initiatief voor de Stichting Beeldend Onderwijs. Via www.beeldendonderwijs.nl bieden ze leerkrachten kant-en-klare lessen aan.

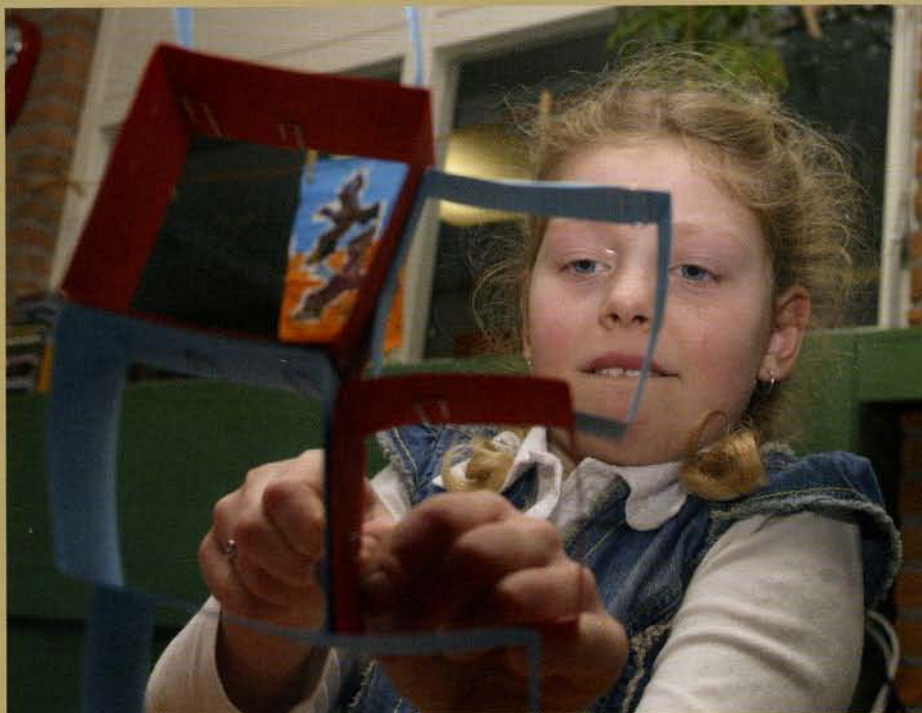
Een uit de hand gelopen hobby. Zo zou je de site kunnen noemen. Het begon in 2001 met 'Laat maar zien', een didactiekboek voor beeldend onderwijs, geschreven door Jos van Onna, docent aan de I-Pabo in Amsterdam. Het boek sloeg enorm aan. Inmiddels wordt het op 99% van alle Pabo's gebruikt. 'Eigenlijk zouden er voorbeeldlessen bij moeten komen', bedachten de auteur, zijn collega Robert Stieltjes en diens vrouw Mech Benjaminsen. Zo ontstonden de eerste lessen.

Meer dan nadoen

Inmiddels telt de site er ruim tweehonderd, allemaal opgebouwd volgens de methode van 'Laat maar zien'. Elke les begint met een verhaal om het onderwerp te introduceren en de kinderen te enthousiasmeren. Vervolgens is er uitgebreid beeldmateriaal in de vorm van foto's of dia's over het onderwerp – om kinderen te leren kijken. Daarna volgt uitleg over het te gebruiken materiaal en de techniek, de opdracht en aan het eind een evaluatie.

'Een goede les beeldende vorming besteedt aandacht aan zes elementen', legt Mech uit. 'Betekenis, vorm, materiaal, beschouwing, onderzoek en werkwijze.' Op die manier wordt beeldend onderwijs echter maar zelden gegeven. Op veel scholen is het niet veel meer dan 'nadoen', weet Mech. 'Juf maakt een werkje, de kinderen maken het na. Maar op die manier ontwikkelen kinderen geen creativiteit.'

Ondanks subsidie vanuit de overheid is beeldend onderwijs op veel basisscholen volgens haar een 'ondersgeschoven kindje'. Mech: 'De trend is al jaren dat er, ook vanuit de inspec-



tie, vooral aandacht is voor taal en rekenen. Kunst- en cultuureducatie wordt vaak gezien als bijzaak.' Doodzonde, vindt ze, want beeldend onderwijs levert, mits goed gedaan, een wezenlijke bijdrage aan zowel de zintuiglijk cognitieve, de sociaal-emotionele, de motorische en de creatieve ontwikkeling van kinderen. Bovendien doet de nadruk op cognitieve vaardigheden kinderen die visueel leren of die leren door te doen, tekort.

Kant en klaar

De soms geringe aandacht voor beeldend onderwijs heeft ook met tijdgebrek te maken, weet Mech. En soms met schroom. 'Leerkrachten voelen zich niet bekwaam genoeg.' Met de site willen ze het leerkrachten daarom zo makkelijk mogelijk maken. De lessen zijn kant-en-klaar en bovendien te zoeken op onderwerp of thema zodat ze makkelijk in te passen zijn in andere lessen of projecten. Dat is ook het ideaal: beeldende vorming als geïntegreerd onderdeel van de lessen. 'Lessen beklijven daardoor beter en sluiten beter aan bij hoe kinderen leren.'

Jacqueline Oudejans, leerkracht in groep 5/6 van de St. Jozefschool in De Rijp, gebruikt de lessen regelmatig op die manier. Zo gingen haar kinderen bij natuuronderwijs bijvoorbeeld aan de slag met het tekenen en kleien van vissen. 'Een fantastische les', vertelt ze enthousiast. Superhandig of creatief hoeft je er volgens haar niet voor te zijn. Integendeel. 'De lessen zijn zo goed opgebouwd en uitgewerkt dat iedereen er mee aan de slag kan.'

De lessen stimuleren kinderen om zelf ontdekkingen te doen en creatieve oplossingen te bedenken, vertelt ze. Bovendien gaat volgens haar het niveau én de variëteit van de werkjes enorm omhoog. 'Dat is het mooie van de methode: elk kind kan op zijn of haar eigen manier en niveau aan de slag.'

Mech heeft inmiddels zeker duizenden uren vrije tijd in de lessen gestoken. Wat bezielt iemand om dat te doen? 'Ik vind het belangrijk en bovendien bereikbaar. Lessen maken is naast lesgeven, het leukste dat er is.'